

•• Discussie ter Generale Synode

„Nu de volgende maand D.V. weer een generale synode der kerken zal samenkomen, is het wellicht geen overbodig werk, de aandacht te vragen voor de wijze, waarop de discussie op zulk een vergadering het best kan worden gevoerd.

Het is moeilijk en het zou licht tot schade van een goede behandeling der zaken kunnen zijn, indien men de discussie op een generale synode bond aan een vast reglement. Vooral bij omvangrijke en moeilijke en ingewikkelde zaken is het een weldaad, wanneer men niet, terwijl men het gevoel heeft „er nog niet uit“ te zijn, door een stroef reglement verhinderd wordt verder te spreken. Hoe zoet klonk het menigen in de oren, wanneer de wel eens wat olijke praeses der laatste synode van Groningen weleens zei: „Kom-aan, we nemen nog een rondje“. Het is voor een vergadering trouwens altijd gemakkelijk, wanneer haar praeses oepsel en toegevend is in zijn leiding. Maar of dit gemak altijd een vlotte en zakelijke behandeling dient?, is een andere vraag!

Met de wens, dat het de goede en vlotte gang van het werk op de komende synode zal dienen, willen we pogen hier voor de discussie enige richtlijnen te geven. De toepassing van deze richtlijnen zou met soepelheid dienen te geschieden. Maar het zou toch bevorderlijk zijn, indien elk der leden zich zoveel mogelijk naar deze orde richtte.

Als algemene regel is te stellen, dat over een zaak, die bespreking behoeft, twee rondes discussie worden gegeven. Ik zei, als een zaak bespreking behoeft. Want sommige zaken zullen niet eens bespreking nodig hebben. Als de leden vóór de vergadering kennis hebben genomen van het rapport der adviserende commissie, en het voorstel dezer commissie helder en aanvaardbaar is, en bij niemand op ernstige bezwaren stuit, dan is discussie niet eens meer nodig. Doch dit zal zich weinig voordoen. Als men dan in die weinige gevallen maar niet toch nog aan het discussiëren slaat!

Algemene regel is dan: twee rondes. Ieder, die het woord wil voeren geve zich tevoren op. Is de hamerslag, die deze gelegenheid afsluit gevallen, dan kan niemand zich nog melden om „ook nog wat te zeggen“.

In deze eerste ronde beperke ieder zich tot het voorstel, dat door de adviserende commissie werd ingediend, om dienaangaande nadere inlichting te vragen of daarop kritiek te oefenen. Het is volstrekt ongeoorloofd en de toekomstige praeses zal goed doen, althans hieraan met gestrengheid de hand te houden, dat de derde spreker in de eerste ronde gaat spreken over wat de eerste spreker in die ronde zei. Op die manier ontstaat een kettingredenering zonder eind. In de eerste ronde mag ieder slechts spreken over het ingediende voorstel der Commissie. Beschouwing en beantwoording van of kritiek op dit gesproken is in eerste instantie de taak van de rapporteur. Heeft deze na de eerste ronde het zijne gezegd over wat ter tafel werd gebracht, dan komt de tweede ronde. In deze ronde mag ieder spreken over hetgeen in de eerste ronde werd aangevoerd en door den rapporteur werd opgemerkt. Nieuwe zaken mogen in deze ronde niet dan met toestemming van den Praeses aangesneden worden. Anders is er aan de discussie geen eind. In deze ronde mogen ook voorstellen worden overgelegd. Aan het eind van deze twee rondes krijgt de rapporteur nog eens het woord. Hierbij bespreekt hij de ingediende voorstellen (amendementen).

Na de tweede ronde is er gelegenheid voorstellen in te dienen, naast de reeds aangeboden. Hierna onderzoekt de Praeses van elk voorstel of er behalve de voorsteller vier leden zijn, die het voorstel in discussie willen zien komen. Alleen in dit geval kan dat geschieden.

Vindt een voorstel genoegzame steun om in discussie te komen, dan mag de voorsteller het eerst toelichten, en kan daarna wie dit wil over dit voorstel (en over niets anders) het woord voeren. Tenslotte krijgt de rapporteur en na hem nog even de voorsteller, gelegenheid het opgemerkte te beantwoorden.

Hierna volgt de stemming, waarbij beslist wordt over de door de commissie en anderen ingediende voorstellen.

Mocht in sommige gevallen blijken, dat uitvoeriger discussie nodig is, dan beslisse het moderamen hierover. En dit zal goed doen met het gevoelen der vergadering zo volledig mogelijk rekening te houden. Doch in het algemeen houde men zich aan de aangewezen richtlijnen. En in elk geval verbiede de praeses, dat in de eerste ronde een volgende spreker inga op hetgeen door een vorige gezegd werd. Ook handhave hij standvastig de regel, dat men in de tweede ronde niet ter tafel bringe, wat in de eerste had behoren te worden gezegd. Na een paar dagen zijn de leden, onder de hand van een stuurvaste praeses aan deze orde gewend, en dit zou de discussie, die op vorige synodes wel eens uitdijde, zeer kunnen beperken, zonde de goede behandeling der zaken schade toe te brengen.

Kort samengevat geven we dus de volgende regels ter overweging aan al de afgevaardigden naar de toekomstige synode:

Artikel 1.

De discussie over een door de Praeses aan de orde gesteld(e) advies (zaak) zal als regel gevoerd worden in ten hoogste twee rondes.

Artikel 2.

Nadat het rapport ener adviserende commissie door de rapporteur is gelezen (e.g. de aan de orde gestelde zaak door de Praeses is toegelicht — in dit geval leze men verder l.p.v. „rapporteur“ „Praeses“) ontvangt elk der leden gelegenheid, zich op te geven om hierover het woord te voeren. Nadat de Praeses deze gelegenheid met hamerslag heeft besloten kan niemand zich meer aanmelden om in de eerste ronde te spreken.

In deze eerste ronde is het volstrekt ongeoorloofd in te gaan op wat een voorafgaande spreker zei.

Nadat elk der leden, die zich meldde, het zijne heeft gezegd, ontvangt de rapporteur gelegenheid, het te berde gebrachte te bespreken en het advies der commissie nader toe te lichten. Indien hij verzoekt, dat de Voorzitter zijner commissie hem aanvulle, zal dit worden toegestaan.

Artikel 3.

Na het voorafgaande ontvangt elk der leden, als boven, gelegenheid zich te melden om in de tweede ronde het woord te voeren, alleen over wat in eerste instantie ter tafel werd gebracht, en om desgewild voorstellen en/of amendementen in te dienen. Nieuwe zaken mogen in deze ronde slechts aan de orde worden gesteld met goedkeuring van de Praeses.

Nadat elk der leden, die zich meldde, het zijne heeft gezegd, ontvangt de rapporteur gelegenheid als in art. 2. alinea 3.

Artikel 4.

Na het voorafgaande ontvangt elk der leden gelegenheid voorstellen en/of amendementen in te dienen. Nadat de Praeses deze gelegenheid heeft gesloten kan geen voorstel meer ingediend worden.

Artikel 5.

Bovenbedoelde voorstellen en amendementen behoren schriftelijk en ondertekend aan de Praeses te worden aangeboden.

Een voorstel kan slechts in discussie komen, indien minstens vier leden, buiten de voorsteller, dit verlangen. Komt een voorstel in discussie, dan krijgt de voorsteller eerst gelegenheid, het toe te lichten en/of aan te bevelen. Hierna ontvangen alle leden gelegenheid zich te melden als in art. 2. al. 1.

Hebben allen, die zich daartoe meldde, over het ingediende voorstel het hunne gezegd, dan ontvangt de rapporteur gelegenheid als in art. 2. al. 3.

Hierna mag de voorsteller nog eenmaal kort de rapporteur en andere sprekers beantwoorden.

Artikel 6.

Heeft de discussie als in de vorige artikelen omschreven plaats gehad, dan geeft de Praeses het advies der Commissie en de ingediende voorstellen. Indien zij behalve de voorsteller, door tenminste vier leden ondersteund werden, in stemming.

Het Moderamen kan echter beslissen, eer het tot deze stemming komt, de discussie nog te laten voortgaan op de wijze, die het nodig oordeelt.

Artikel 7.

Geen der hier genoemde bepalingen ten aanzien van de vrijheid van spreken treft de Praeses.

AFGEVAARDIGDE N.N.“.

Naschrift Redactie. Het is o.i. goed, dit stuk in zijn geheel te lezen, d.w.z., zonder het begin te verwaarloosen. Want een vast reglement zou toch weer moeilijkheden opleveren. Vooral, als bepaalde sprekers een zakelijke onjuistheid zouden debiteren, die men, indien bovenbedoelde regelingen reglement zouden geworden zijn, dan maar zou moeten laten voortwoekeren, zonder eenige noodzaak. Noch de praeses, noch de sprekers worden uit de engelen gecreëerd. Gevallen ken ik van vroegere bijeenkomsten, waarin je tevoren kon uitrekenen; als N.N. zich opgeeft, dan komt na hem O.O. zich melden voor debat, anders niet. Want O.O. wist wel, welken kant N.N. zou uitgaan, en wilde blijkbaar den invloed zijner woorden neutraliseren. Intusschen kunnen voorstellen als hier gegeven worden, bij goedwillende, en verder goed verstaande, en snel begriprijke afgevaardigden hun nut doen. Maar ook dan nog, mits worde bedacht wat schrijver in den aanvang zegt.

K. S.

•• Almanak 1951

Reeds in „De Reformatie“ van 16 Juni j.l. kondigde de Heer Adolphus Venator de verschijning van den Almanak 1951 van het Studentencorps Fides Quadrat Intellectum aan. Dat dit een belangrijke almanak is niet alleen voor het Corps, maar ook voor de kerken in het algemeen, bemerkt U weldra, als U hem ingezien heeft en aan het lezen geslagen is. Belangrijk is hij, omdat hij een documentatie-almanak geworden is. Hij bevat een Memorandum over het laatste gehouden proces en zijn arrest, een „Adres“ aan het Studentencorps aan de Oudestraat 6; het nieuwe corpus met een mooie toelichting van de hand van Prof. Schilder; jaarverslagen, varia en prachtige foto's en caricaturen. Dit alles is te koop voor slechts f 5 bij W. Bax, Voorstraat 88, Kampen, gironummer 80120. De prijs van dezen Almanak is laag gehouden, opdat ieder belangstellende hem zich aanschaffen kan.

Tenslotte wil ik er nog aan herinneren, dat alleen zij, die a- of b-lid van het corps zijn een exemplaar zonder voorafgaande bestelling toegezonden krijgen. Zij, die dus c-lid zijn of voor doctorale studie ingeschreven staan, moeten om een exemplaar te krijgen eerst even schrijven.

Ik hoop zoo eenige vragen beantwoord en eenige misverstanden opgelost te hebben.

W. BAX.

Cursus Hebraicus

Evenals in 1949 en 1950 zal er D.V. in 1951 een cursus in het Hebreeuwsch worden gehouden ten behoeve van aankomende theol. studenten (en andere belangstellenden).

Deze cursus bedoelt een praktische (her)-scholing in het leeren en toepassen van de Hebr. grammatica. In de beide bovengenoemde jaren werden hiermede goede ervaringen opgedaan. Gebieken is, dat het volgen van deze cursus en de studenten en den hoogleraar veel moeite bespaarde en tijd deed winnen.

De cursus zal ongeveer vijf volle weken duren, en wel D.V. van Woensdag 22 Augustus tot ongeveer eind September, zoodat men juist klaar komt voor het begin van de colleges.

Vorige jaren werd deze cursus gehouden te Zwolle, waar de cursisten een hartelijk onthaal vonden bij de gemeente.

Thans is Groningen aan de beurt, indien daar de voorbereidingen slagen.

Men late zich door den eenigzins verre afstand niet afschrikken. Integendeel, de cursisten zullen zien, hoe hartelijk en gul het hooze Noorden is.

Getracht zal worden (voor zoover noodig) wederom vrij

logies voor de deelnemers bij leden van de gemeente te vinden.

Benodigd is als leerboek: Dr Nat-Dr Koopmans: Hebr. Grammatica en Oefenboek (Brill, Leiden): laatste druk. Men schaffe zich dat boek zoo spoedig mogelijk aan en oefene zich alvast in het schrijven van de letters.

Bij voldoende deelname van meer gevorderden wordt overwogen voor hen een aparten parallel-cursus te houden.

Alle nadere inlichtingen verstrekt de leider van den cursus: T. J. A. Delhaas, Bloemendalstraat 6, Zwolle (tel. 7586).

T. J. A. DELHAAS.

P.S. Andere bladen worden vriendelijk verzocht deze aankondiging zoo mogelijk eenige malen over te nemen.

Boekbespreking

Kees van Duinen: „De trap“, Bosch & Keuning, N.V., Baarn.

Het is een daad van pieteit geweest van Lidy van Eysselsteyn en Ido Keekstra, een bundeltje gedichten uit te geven van den vroeg gestorven, weinig bekenden dichter Kees van Duinen. Schuchter, tot haast menschenhuw toe, was Van Duinen er niet de man naar, zelf zijn verzen te bundelen. Een paar gedichten werden hem bijna ontworpen, en verschenen, vooral in Ontmoeting. Hij viel daar op als een zeer fijnzinnig dichter, van wien men groote verwachtingen koesterde.

God achtte zijn taak echter geëindigd. Op een kleine groep vrienden heeft hij een onvergetelijken indruk achtergelaten, voor de wereld was een schuw mensch gestorven.

En nu komt dit kleine bundeltje, keurig verzorgd, Kees van Duinen in het licht zetten. En wij hooren een christen spreken, soms stamelend, van zijn angst, zijn twijfel, zijn verlangen. Maar ook klinkt, hoewel zelden, de juichtoon op, als in het prachtige Pi-Hachiro.

De bundel ontleent zijn naam aan het laatste vers dat hij schreef, kort voor zijn dood. Het is anders dan de andere, moderner van vorm en klank. Luidde het een nieuwe periode in? Wij weten het niet. Nu bezitten we slechts dit weinige, maar het leert ons kennen een mensch, die worstelt naar God, in een wereld die hem beangstigt en kneust.

In zijn vers heeft hij zich kunnen bevrijden. Zij, die dit mooie bundeltje koopen, zullen ervan genieten, omdat het zoo eenvoudigweg uit het hart geschreven is. En in dat hart glansde het goud.

H. S.

G. Mulder: „In Frou Tofolle“, T. Wever to Frenstjer.

Ook in zijn moedertaal, het Friesch, toont Mulder zich een uitnemend verteller. De snel zich ontwikkelende Friesche literatuur heeft ook behoefte aan het verhaal, dat de groote massa kan bereiken. Gemakkelijk is zijn Friesch niet, maar wel zuiver.

De opzet is aardig. Op oudejaarsavond vindt de administrateur uit zijn boeken, dat er een vrouw te veel stond ingeschreven en ondanks den buitengewonen avond, wil hij het jaar niet eindigen, zonder dat de zaak klopt. Derhalve gaat hij met de directrice alle zalen rond. Zoo krijgt de schrijver de gelegenheid tal van patiënten en zusters de revue te laten passeeren. Weinig vreugde, veel leed, zoowel bij zieken als bij gezonden, gaat hij teekenen.

Boven allen uit torent de figuur van de directrice, een rechtschapen vrouw, die voor niemand of niets uit den weg gaat en volgens het oordeel, vooral van de dokters, eigenlijk te veel is in het ziekenhuis.

De oplossing, waarbij de directrice persoonlijk een brand blusht, is niet het sterkste deel van het boek, dat ontroerende passages bevat. Voor echte Friezen een mooi boek — anderen zullen het niet kunnen lezen.

H. S.

De scheuring van het Rijk.

Naast de onlangs bij Hutchinson in Londen verschenen Engelsche editie van het werk van Prof. Mr P. S. Gerbrandy: „Indonesia“, is bij J. H. Kok N.V. te Kampen een Nederlandsche uitgave van dit werk verschenen onder den titel: „De scheuring van het Rijk“.

De oud-Minister-president geeft in dit boek een beschrijving van en een beschouwing over de tragedie, die zich heeft afgespeeld binnen het Koninkrijk der Nederlanden, speciaal in wat vroeger Nederlandsch-Indië heette. De schrijver noemt dit de ineenstorting van den rechtsstaat aldaar.

Prof. Gerbrandy was de laatste jaren ten aanzien van de Indië-politiek de groote tegenspeler der Regeering. In dit boek legt hij de motieven en argumenten van zijn standpunt en houding bloot.

De auteur geeft allereerst 'n historisch overzicht van de verhouding tusschen Nederland en Indië. Daarna geeft hij een exposé van de gevoerde onderhandelingen waarbij hij wijst op cardinale misslagen. Hij toont aan hoe funest en catastrophaal de gevolgen van het gevoerde Indië-beleid in politiek, economisch en sociaal opzicht zijn voor beide partijen, maar vooral voor Indonesië.

Tenslotte geeft hij interessante biografische bijzon-